

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy
Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.
przeciwko S. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt V ACa [...]

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7500
(siedem tysięcy pięćset) zł, tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego;**

**3. przyznaje od Skarbu Państwa-Sądu Apelacyjnego w [...] na
rzecz adw. J. S. kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) zł,
powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem
wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną
pozwanemu S. S. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego S. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt V ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Sąd Najwyższy, w przeciwieństwie do Sądów *meriti*, nie stosuje z urzędu prawa materialnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 1997 r., I CKN 249/97, OSNC 1998, nr 1, poz. 13 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1997 r., II CKN 366/97, nie publ.). Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę

kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu w granicach zaskarżenia bierze pod rozagę jedynie nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji.

Według ustaleń faktycznych Sądów *meriti* pozwany wystąpił do SKOK [...] z wnioskiem o udzielenie mu pożyczki w kwocie 2 500 000 zł. Następnie w dniu 31 marca 2011 r. została zawarta umowa pożyczki na powyższą kwotę, którą przekazano pozwanemu na jego osobisty rachunek ROR. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki był wystawiony przez pozwanego weksel *in blanco*, poręczony przez J. K.. Ponadto zabezpieczenie stanowiła również hipoteka umowna łączna na kwotę 3700 000 zł nie nieruchomościach pozwanego. Pozwany potwierdził odbiór kopii umowy pożyczki własnoręcznym podpisem. Strony umowy na wniosek pozwanego dwukrotnie zawierały aneks wydłużający termin spłaty pożyczki. W związku z nie wywiązywaniem się przez pozwanego z warunków spłaty pożyczki został on wezwany do dobrowolnego uregulowania zaległych należności i pouczony o skutkach braku polubownego rozwiązania kwestii zadłużenia. Pozwany nie spłacił zadłużenia, co spowodowało wypowiedzenie mu umowy pożyczki i wypełnienie weksla na kwotę 2 778 802,67 zł (obejmującą niespłacony kapitał 2 250 285,58 zł, odsetki umowne w kwocie 408 363,07 zł, odsetki od zaległości przeterminowanej w kwocie 120 076,02 zł).

Sądy obu instancji uznały, iż pozwany nie wykazał dowodowo, by zaciągając zobowiązania pożyczkowe działał pod wpływem błędu, jak również iż nie miał wiedzy na temat przeznaczenia zaciągniętej pożyczki, czy nie miał możliwości korzystania z kwoty przekazanej mu przez pożyczkodawcę. Z kolei prowadzone przez Prokuraturę Okręgową w G. przeciwko pozwanemu postępowanie karne nie ma wpływu na niniejsze postępowanie cywilne.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Jakkolwiek pozwany we wnioskach skargi wnosił o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania także ze względu na występowanie istotnych zagadnień prawnych (pkt II. 1 skargi kasacyjnej - k. 560), ale po pierwsze, nie wskazał o jakie zagadnienia chodzi, a po drugie, w punkcie III skargi dotyczącym wskazania

przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się już tylko na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (k. 560/2). Należało zatem uznać, iż wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty wyłącznie na przesłance jej oczywistej zasadności.

Według bowiem ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Skarżący nie sprostął więc powyższym wymogom.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej pozwany wywodzi z następujących okoliczności: 1) Ze stwierdzenia w funkcjonowaniu SKOK W. licznych błędów i uchybień, w związku z którymi toczą się również postępowania dotyczące zorganizowanej grupy przestępczej w obrębie tej jednostki. Okres, w zakresie którego sformułowano zarzuty w sprawach karnych, dotyczy tego samego okresu, z którego powód wywodzi swoje roszczenie. W tych okolicznościach wydanie orzeczenia stanowi naruszenie zasady sprawiedliwości społecznej; 2) Błąd powinien stanowić okoliczność, przy której zaistnieniu istnieje możliwość uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia, a w niniejszej sprawie pomimo jasnego uznania, iż pozwany działał pod wpływem błędu, Sąd nie uznał, by na tej podstawie zachodziły przesłanki do uchylenia się od skutków czynności prawnej; 3) Sąd drugiej instancji oceniając prawo do odstąpienia od umowy lub stwierdzenia braku wywołania skutków prawnych przez umowę pożyczki, nie zajął się właściwą i staranną kwalifikacją praw pozwanego, lecz rozważania ograniczył do przyjęcia wszystkich ustaleń Sądu pierwszej instancji jako słusznych i uzasadnionych; 4) Sąd Apelacyjny dopuścił się kwalifikowanych naruszeń prawa procesowego i prawa materialnego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ, z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wskazuje, którym konkretnie przepisom prawa procesowego i prawa materialnego Sąd drugiej instancji uchybił, niezależnie od tego, że nie wykazuje dlaczego uchybienia te w stanie faktycznym sprawy mają charakter kwalifikowany. Ponadto skarżący bezzasadnie twierdzi, że zostało ustalone, iż pozwany działał pod wpływem błędu; w tej materii ocena materiału dowodowego doprowadziła Sądy *meriti* do przeciwnych, w stosunku do tej tezy skarżącego, konkluzji.

Pozwany nie wskazuje też związku przyczynowego pomiędzy nieprawidłowościami w funkcjonowaniu SKOK [...] a umową pożyczki, z której wynika jego zobowiązanie.

Brak zatem podstaw do podzielenia stanowiska pozwanego, iż zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy w rozumieniu przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 8 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2016 r. poz. 1668).

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi pozwanego z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2020, poz. 1651) w zw. z § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 8, § 16 ust. 4 pkt 1 oraz § 2 pkt. 2, § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 18)

Jw.

a.s.